

ΙΟΓΕΝΗΣ ΕΞΑΙΡΕΣΗ¹

JEAN-LUC NANCY

Ο Giorgio Agamben, παλαιός φίλος, δηλώνει ότι ο κορωνοϊός μόλις και μετά βίας διαφέρει από την κανονική γρίπη. Λησμονεί ότι για την «κανονική γρίπη» διαθέτουμε ένα εμβόλιο που έχει αποδείξει την αποτελεσματικότητά του. Ωστόσο, κάθε χρόνο πρέπει να το αναπροσαρμόζουμε στις ιογενείς μεταλλάξεις. Παρ' όλα αυτά, η «κανονική γρίπη» σκοτώνει πάντοτε αρκετά άτομα και ο κορωνοϊός, εναντίον του οποίου δεν υπάρχει κανένα εμβόλιο, είναι ικανός για θανατηφόρες επιδόσεις, προφανώς κατά πολύ υψηλότερες. Η διαφορά (σύμφωνα με πηγές ίδιου τύπου με εκείνες του Agamben) είναι περίπου 1 προς 30: δεν είναι αμελητέα, αυτό πρέπει να λέγεται.

Ο Giorgio διαβεβαιώνει ότι οι κυβερνήσεις αδράχνουν ορισμένα προ-

Ο Jean-Luc Nancy είναι Γάλλος φιλόσοφος (επίτιμος καθηγητής Φιλοσοφίας στο Πανεπιστήμιο του Στρασβούργου). Συναφές προς το ανά χείρας κείμενο είναι το αυτοβιογραφικό βιβλίο του, Ο παρεΐσρακτος (L'Intrus, Galilée, Παρίσι 2000), όπου ο πρωταγωνιστής είναι ένα ξένο όργανο στο σώμα του, η μεταμοσχευμένη καρδιά.

σχήματα για να εγκαθιδρύσουν όλες τις δυνατές καταστάσεις εξαιρέσης. Δεν παρατηρεί όμως ότι η εξαιρέση γίνεται πράγματι ο κανόνας σε έναν κόσμο όπου οι παντός είδους τεχνικές διασυνδέσεις (μετακινήσεις, μεταβιβάσεις παντός είδους, εμποτισμοί ή διαχύσεις ουσιών κ.ά.) αποκτούν μια ένταση που ως τώρα ήταν άγνωστη και η οποία αυξάνει μαζί με τον πληθυσμό. Στις πλούσιες χώρες, ο πολλαπλασιασμός αυτού του πληθυσμού συνεπάγεται επίσης την επιμήκυνση της ζωής και την αύξηση του αριθμού των ηλικιωμένων προσώπων και εν γένει των ευπαθών ανθρώπων.

Δεν πρέπει να κάνουμε λάθος στον στόχο: ένας ολόκληρος πολιτισμός τίθεται υπό αμφισβήτηση, γι' αυτό δεν υπάρχει καμία αμφιβολία. Υπάρχει ένα είδος ιογενούς εξαιρέσης –βιολογικής, πληροφορικής, πολιτισμικής–, η οποία μάς καθιστά υποκειμένους σε μια πανδημία. Οι κυβερνήσεις δεν είναι παρά μόνον οι θλιβεροί εκτελεστές και το να καταφερόμαστε εναντίον τους μοιάζει μάλλον με ελιγμό αντιπερισπασμού παρά με πολιτικό αναστοχασμό.

Υπενθύμισα ότι ο Giorgio είναι παλαιός φίλος. Λυπάμαι που επικαλούμαι μια

προσωπική ανάμνηση, αλλά δεν εγκαταλείπω, κατ' ουσίαν, το γενικό πλαίσιο αναστοχασμού. Πριν από τριάντα περίπου χρόνια, οι γιατροί έκριναν ότι ήταν αναγκαίο να μου κάνουν μεταμόσχευση καρδιάς. Ο Giorgio ήταν ένας από τους ελάχιστους που με συμβούλευσαν να μην τους ακούσω. Αν είχα ακολουθήσει τη γνώμη του, προφανώς θα ήμουν νεκρός αρκετά νωρίς. Μπορεί κανείς να κάνει λάθος. Ούτως ή άλλως, ο Giorgio είναι ένα πνεύμα με μια λεπτότητα και μια αβρότητα, που μπορεί κανείς να τις χαρακτηρίσει –χωρίς την παραμικρή ειρωνεία– εξαιρετικές.

Μετάφραση: Βαγγέλης Μπιστώρης

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Το κείμενο του Jean-Luc Nancy δημοσιεύτηκε στις 27 Φεβρουαρίου 2020 (υπό τον γαλλικό τίτλο «Exception vitale» και τον ιταλικό «Eccezione virale», στο περιοδικό *Antinomie*) ως κριτικό σχόλιο στο ιταλικό άρθρο του Giorgio Agamben, το οποίο είχε δημοσιευθεί στην ιταλική εφημερίδα *Il Manifesto* την προηγούμενη ημέρα, υπό τον τίτλο «L'invenzione di un'epidemia».

Ο ΚΟΡΩΝΟΪΟΣ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΑΝΑΣΤΕΙΛΕΙ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΕΧΕΙ ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΙ ΤΗ ΦΥΣΗ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ*

DAVID RUNCIMAN

Ο David Runciman είναι καθηγητής Πολιτικής Επιστήμης στο Πανεπιστήμιο του Κέιμπριτζ. Τελευταίο του βιβλίο: Where Power Stops, Profile Books, Λονδίνο 2019.

* Το άρθρο δημοσιεύτηκε στη βρετανική εφημερίδα *The Guardian* στις 27 Μαρτίου 2020.

Ακόμει συνεχώς ότι πρόκειται για έναν πόλεμο. Ισχύει αυτό; Αυτό που δίνει στην τρέχουσα κρίση την αίσθηση του πολέμου είναι η εμφανής απουσία της φυσιολογικής πολιτικής επιχειρηματολογίας. Ο πρωθυπουργός βγαίνει στην τηλεόραση για να εξαγγείλει ζοφερές ανακοινώσεις στο έθνος σχετικά με τον περιορισμό των ελευθεριών μας και ο αρχηγός της αντιπολίτευσης δεν προσφέρει τίποτα παρά τη συγκατάβασή του. Το Κοινοβούλιο, στον βαθμό που μπορεί να είναι λειτουργικό, μοιάζει απλά να επικυρώνει τις διαδικασίες. Οι άνθρωποι είναι κλει-

σμένοι σπίτια τους και οι αγώνες τους περιορίζονται στην οικιακή σφαίρα. Γίνεται λόγος για κυβέρνηση εθνικής ενότητας. Οι συνήθειες πολιτικές απουσιάζουν.

Δεν πρόκειται όμως για αναστολή της πολιτικής. Αυτό που βλέπουμε είναι η αφαίρεση ενός στρώματος της πολιτικής ζωής, αποκαλύπτοντας κάτι πολύ πιο ωμό από κάτω. Σε μια δημοκρατία τείνουμε να θεωρούμε την πολιτική ως έναν ανταγωνισμό μεταξύ διαφορετικών κομμάτων που αναζητούν τη στήριξή μας. Εστιάζουμε στα πρόσωπα και στις πράξεις της πολιτικής ζωής: ποιος θέλει την

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΘΕΜΑΤΑ

Άυλο Τεύχος
Τι αιώνα κάνει έξω;

